

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1982-1983

8 SEPTEMBER 1983

Voorstel van wet betreffende de coöperaties van gemeenten

(Ingediend door de heer Van Roye)

TOELICHTING

Artikel 108 van de Grondwet bepaalt o.m. dat « (...) verscheidene gemeenten zich met elkaar mogen verstaan of zich verenigen, onder de voorwaarden en op de wijze door de wet te bepalen, om zaken van (...) gemeentelijk belang gemeenschappelijk te regelen en te beheren ».

De wet van 1 maart 1922 omtrent de vereniging van gemeenten tot nut van 't algemeen heeft de intercommunale samenwerking georganiseerd (1).

Het ligt niet in onze bedoeling het principe zelf van de samenwerking tussen de gemeenten op de helling te zetten, maar wel de ernstige aantasting van de democratische beginselen waartoe die maatschappijen aanleiding geven, te doen ophouden. Hun maatschappelijk doel is een overheidsaangelegenheid, maar hun beheer ontkomt in feite volkomen aan de controle van het volk. In ons democratisch bestel zijn die maatschappijen een achteruitgang, en hun aangroei moet worden afgerond.

Eerst en vooral moet opnieuw de nadruk worden gelegd op de gemeentebedrijven die de politieke autonomie van de gemeenten beter kunnen garanderen en die sedert de fusie van gemeenten over 't algemeen de nodige omvang hebben om degelijk te functioneren.

Ten slotte is het onderhavige voorstel niet een aanpassing, maar een volledige herwerking van een instelling die thans aan de controle van de verkozenen ontsnapt.

Om de intercommunale vereniging als instelling te herwerken, moet men eerst terug naar de bronnen ervan. Hoevel de coöperatieve onderneming dikwijls werd verwaarloosd omdat ze niet op de krachtige steun van de particuliere sector kon rekenen, is ze niettemin altijd de enige economische formule gebleken die niet op speculatie, maar op

(1) In België bestaan er op dit ogenblik 249 intercommunale verenigingen met de meest uiteenlopende opdrachten en afmetingen.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1982-1983

8 SEPTEMBRE 1983

Proposition de loi relative aux coopératives de communes

(Déposée par M. Van Roye)

DEVELOPPEMENTS

La Constitution, en son article 108, mentionne notamment que « (...) plusieurs communes peuvent s'entendre ou s'associer, dans les conditions et suivant le mode à déterminer par la loi, pour régler et gérer en commun des objets (...) d'intérêt communal ».

C'est la loi du 1^{er} mars 1922, relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique, qui a organisé la collaboration intercommunale (1).

Aujourd'hui, il ne s'agit pas de remettre en cause le principe de cette collaboration des communes mais de pallier les graves atteintes à la démocratie auxquelles ces sociétés prêtent le flanc. Leur objet est une matière publique, mais leur gestion échappe en fait totalement au contrôle populaire. Dans notre démocratie, ces sociétés représentent une régression et il faut en limiter la prolifération.

Avant tout, il importe de remettre l'accent sur les régies communales qui permettent de mieux garantir l'autonomie politique des communes et qui, depuis la fusion des communes, disposent généralement de la taille requise pour leur bon fonctionnement.

Enfin, la présente proposition ne se veut pas une adaptation mais une refonte intégrale de l'institution qui échappe aujourd'hui au contrôle des élus.

La refonte de l'institution intercommunale nécessite de remonter à ses sources. Bien qu'elle ait été souvent négligée parce qu'elle ne pouvait pas jouir de puissants appuis privés, l'économie coopérative n'en est pas moins toujours apparue comme la seule formule économique basée non plus sur la spéculation mais sur le respect de la personne et sur

(1) En Belgique existent en ce moment 249 intercommunales ayant les missions et les dimensions les plus diverses.

eerbied voor de mens en op een doorzichtige werking steunt. Daarom werd die formule door wie haar kent steeds voorgesteld als het economisch systeem waarop de overheidssector een beroep moet doen, wil hij zichzelf kunnen hervormen.

Degenen die het plan van de intercommunale instelling vorm hebben gegeven, waren zich daar terdege van bewust. Het eclecticisme van de wet op de coöperaties heeft de wetgever er evenwel toe gebracht ook andere types van vennootschappen toe te staan: de N. V. met name, waarvan men zich kan afvragen of het door en door speculatieve karakter ervan wel voor een overheidsbeheer past. De verwarring is zo groot geworden, dat de intercommunale verenigingen zich op het louter commerciële vlak hebben begeven.

Het onderhavige wetsvoorstel sluit de particulieren van het overheidsbeheer uit. In gemengde intercommunale instellingen wordt particulier kapitaal geassocieerd met overheidskapitaal. Het lijkt ons elementair dat particulieren zich niet mengen in het beheer van overheidsdiensten. De ervaring heeft uitgewezen dat gemengde intercommunale verenigingen tot een gevaarlijk samengaan van politieke en financiële belangen kunnen leiden.

Voorts hebben de intercommunale instellingen de treurige reputatie dat ze voor de gemeenten een discreet middel zijn om zich door de bevolking te laten financieren: de wet van 1 maart 1922 staat toe dat de op de rug van de verbruikers gemaakte winst aan de gemeenten wordt uitgekeerd. Dat misbruik moet worden afgeschaft.

Maar moet men ook niet:

— politieke minderheidsfracties toezicht laten uitoefenen op de instelling?

— de duur beperken waarvoor de overheid haar opvolgers kan verbinden?

— de gemeenten opnieuw volledig zelf over hun problemen laten beslissen en aan de woorden « vereniging van gemeenten » de zin teruggeven welke ze overduidelijk hebben?

— voorkomen dat intercommunale instellingen kunnen worden opgericht die alle mogelijke geografische afmetingen hebben en ook het meest onwaarschijnlijke doel nastreven (all-round intercommunale verenigingen, intercommunale verenigingen voor economische expansie, provinciale intercommunale instellingen)?

Dat zijn even zoveel hervormingen, naast andere, waarvan de noodzaak al geruime tijd door velen wordt erkend (1).

* * *

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

De huidige wet stelt dat de gemeenten verenigingen mogen vormen « voor zaken van gemeentelijk belang ». Wij geven de voorkeur aan het enkelvoud. Het komt ons immers voor dat de met het toezicht belaste overheid er moet voor waken dat geen verenigingen van gemeenten worden opgericht die een meervoudig doel hebben zonder enig onderling verband. Het normale beheersniveau voor vraagstukken van gemeentelijk belang moet de gemeente blijven; elke opdracht van bevoegdheid — vooral sedert de fusie van gemeenten — moet door werkelijk bijzondere redenen worden verantwoord.

(1) Zie onder meer: wetsontwerp-Vermeulen van 23 april 1958; wetsvoorstel-Vermeulen c.s. van 9 oktober 1958; wetsvoorstel op de federatie van gemeenten van A. Gilson en A. Spinoy van 6 november 1966; wetsvoorstel van P. De Clercq van 29 november 1966; wetsvoorstel betreffende de districten van M. Piron, J. Posson en G. Mottard van 29 april 1969; wetsvoorstel van A. Bertouille van 25 april 1975; wetsvoorstel van I. Egelmeers en W. Calewaert van 10 november 1977; wetsvoorstel van F. Janssens, J. Coen, H. Vanderpoorten, A. Evers en L. Herman-Michielsen van 26 juli 1978; wetsvoorstel van I. Egelmeers, A. Bogaerts en E. Coppens van 9 mei 1979.

la transparence de son fonctionnement. C'est pourquoi elle a toujours été présentée par ceux qui la connaissaient comme le système économique auquel le secteur public doit faire appel pour sa réforme.

Ces aspects étaient bien présents à l'esprit des personnes qui ont inspiré le projet d'une institution intercommunale. Cependant, l'éclectisme de la loi coopérative a conduit le législateur à admettre le recours à divers autres types de sociétés: la S. A. notamment, dont on se demande si le cadre foncièrement spéculatif convient vraiment à une gestion publique. La confusion a été telle que des intercommunales se sont lancées dans des activités purement commerciales.

La présente proposition écarte les personnes privées de la gestion publique. La mixité au sein des intercommunales consiste à associer des capitaux privés à des capitaux publics. Il paraît élémentaire que ce ne soient pas des personnes privées qui gèrent des services publics. L'expérience a révélé les dangereuses « collusions politico-financières » que la mixité a permises.

Les intercommunales ont aussi acquis la triste réputation d'être des moyens discrets pour les communes de se faire financer par la population: la loi du 1^{er} mars 1922 autorise la ristourne aux communes des bénéfices prélevés sur les consommateurs. Cet abus doit être aboli.

Mais ne faut-il pas aussi:

— permettre le contrôle de l'institution par les minorités politiques?

— restreindre la durée pour laquelle les autorités peuvent lier leurs successeurs?

— rendre aux communes l'entière maîtrise de leurs problèmes et aux termes « association de communes » le sens qu'ils ont à l'évidence?

— éviter que des intercommunales de toutes dimensions géographiques et ayant les objets les plus invraisemblables (intercommunales all-round, d'expansion économique, intercommunales provinciales) puissent se constituer?

Autant de réformes, parmi d'autres, dont beaucoup s'accordent à reconnaître, depuis longtemps déjà, la grande nécessité (1).

* * *

Commentaire des articles

Article 1

La loi actuelle dit que les communes peuvent former des associations « pour des objets d'un intérêt communal ». Nous avons préféré employer le singulier. Car il nous semble que le pouvoir de tutelle doit veiller à ne pas admettre des associations de communes à objets multiples non liés entre eux. Le niveau de gestion normal des problèmes d'intérêt communal doit rester la commune; toute délégation de compétence, surtout depuis la fusion des communes, doit être justifiée par des raisons vraiment particulières.

(1) Voir entre autres: le projet de loi de P. Vermeulen du 23 avril 1958; la proposition de loi de P. Vermeulen et consorts du 9 octobre 1958; la proposition de loi sur la fédération de communes de A. Gilson et A. Spinoy du 6 novembre 1966; la proposition de loi de P. De Clercq du 29 novembre 1966; la proposition de loi concernant les districts de M. Piron, J. Posson et G. Mottard du 29 avril 1969; la proposition de loi de A. Bertouille du 25 avril 1975; la proposition de loi de I. Egelmeers et W. Calewaert du 10 novembre 1977; la proposition de loi de F. Janssens, J. Coen, H. Vanderpoorten, A. Evers et L. Herman-Michielsen du 26 juillet 1978; la proposition de loi de I. Egelmeers, A. Bogaerts et E. Coppens du 9 mai 1979.

Tal van juristen hebben onderstreept dat de verschillende soorten van vennootschappen en de verenigingen van gemeenten niet bij elkaar passen. zij wensen zelfs een apart statuut voor die verenigingen (1).

Voorts hebben tal van economen gewezen op de spanningen tussen de bij ons gangbare economische regels en de vereisten van een echte democratie. Sommigen stellen duidelijk dat de oplossing alleen kan worden gevonden in de coöperatie, omdat democratie de grondslag van dat economisch systeem vormt. « Coöperatie is de oudste en tevens een zuivere vorm van economische democratie » (Paul Lambert, *La doctrine coopérative*, 1964, blz. 183).

Het onderhavige voorstel stelt onomwonden dat het een type van maatschappij wil bepalen eigen aan de verenigingen van gemeenten en strikt democratisch, d.w.z. geheel in de lijn van de authentieke coöperatie waarvan ze een verlegstuk in de overheidssector is.

Alleen gemeenten kunnen deel uitmaken van een vereniging van gemeenten, zoals het oorspronkelijke wetsvoorstel — dat later de wet van 1922 zou worden — overigens bepaalde. Wij menen dat particuliere financiële deelnemingen politiek gevaarlijk zijn voor de democratie. De elektriciteitssector is daar een « verhelderend » voorbeeld van. Niet-gemeentelijke overheidsdeelnemingen zouden hunnerzijds de volledige autonomie van de basisgemeenschappen kunnen aantasten. De vrijheid om zich niet met bepaald hogere overheidsinstanties te verenigen is echter meestal theoretisch; daarom sluiten wij dergelijke verenigingen van gemeenten en overheidsdiensten (provincie, rijk), die men als « zuiver-gemengde » zou kunnen beschouwen, volkomen uit. Het is immers onaanvaardbaar dat bepaalde opdrachten van gemeentelijk belang aan het toezicht van de gemeente kunnen ontkomen.

Art. 3

Om zoveel mogelijk een toestand te voorkomen die lijkt op « oneerlijke » concurrentie ten opzichte van de particuliere sector en om een einde te maken aan een voortdurende betwisting in de rechtspraak, zullen de verenigingen van gemeenten voortaan onder het handelsrecht vallen, behalve voor de gebieden waar de overheid over een monopolie beschikt: zij zullen de wetten op de handelspraktijken niet meer ongestraft kunnen overtreden, noch het faillissement ontlopen, of zich aan de natuurlijke bevoegdheid van de rechters in handelszaken onttrekken (dit is overigens maar gedeeltelijk nieuw: zie het *Répertoire pratique de droit belge*, Bruylant, 1977, n° 152, v° « Associations de communes »), of nog zich op striktere bewijsmiddelen of een langere verjaringstermijn beroepen.

Aan het beginsel dat de overheid geen winst mag nastreven wordt uiteraard niet geraakt. Maar het moeizame opsporen van die bedoeling wordt overbodig: het « winst-bejag » als element van het commercieel karakter van het optreden valt in onderhavig geval immers weg. Wij sluiten ons aan bij de opvatting van de befaamde specialist in handelsrecht Van Ryn: (« *Revue critique de jurisprudence belge* », 1974 en « *Principes de droit commercial* » deel I, n° 153, blz. 111) « ... Wij hebben al onderstreept hoe overjarig de theorie is luidens welke het handelsrecht alleen kan worden toegepast op activiteiten en verrichtingen waarbij winst wordt nagestreefd. De methoden, en alleen de methoden moeten in aanmerking worden genomen ». Tot staving van die opvatting kunnen verschillende beslissingen van het Hof van Cassatie worden aangehaald, met name *Cass.* 30 december 1946, *Pas.* I, 489.

(1) Zie met name Boon, « Status en rechtsvorm van de intercommunale en super-communale nutsbedrijven... », *T.B.*, 1961, blz. 209, en De Clerck, *Intercommunale Maatschappij*, 1868, n° 70.

De nombreux juristes ont souligné l'inadéquation entre les divers types de sociétés et les associations de communes. Ils ont même souhaité qu'un statut particulier soit créé pour ces associations (1).

D'autre part, de nombreux économistes ont signalé les tensions entre les règles économiques en vigueur dans nos pays et les exigences d'une vraie démocratie. Certains ont clairement fait état de ce que la voie ne pouvait être trouvée que dans le sillage de la coopération en vertu de ce que la démocratie est le fondement même de ce système économique. « La coopération est à la fois la forme la plus ancienne et une forme pure de démocratie économique. » (Paul Lambert, « *La doctrine coopérative* », 1964, p. 183).

La présente proposition ne s'embarrasse pas de dire qu'elle veut définir un type de société propre aux associations de communes dans le respect strict de la démocratie, c'est-à-dire dans la droite ligne de la coopération authentique dont elle est une extension au secteur public.

Seules les communes pourront faire partie d'une association de communes comme le prévoyait d'ailleurs la proposition de loi initiale qui a donné lieu à la loi de 1922. Nous pensons que des prises de participation financières privées sont politiquement dangereuses pour la démocratie. Le secteur électrique en est une illustration « éclairante ». Quant aux participations publiques non communales, elles sont de nature à brimer la pleine autonomie des communautés de base. Or, la liberté de ne pas s'associer avec certains pouvoirs supérieurs est le plus souvent théorique, c'est pourquoi nous fermons totalement la porte à ces associations de communes et de pouvoirs publics (provinces, Etat) que l'on pourrait qualifier de « pures-mixtes ». On ne peut admettre, en effet, que certaines missions d'intérêt communal puissent échapper au contrôle communal.

Art. 3

Afin d'éviter autant que possible une situation apparentée à de la concurrence « déloyale » à l'égard du secteur privé et de clore une controverse jurisprudentielle permanente, désormais, sauf dans les domaines où la puissance publique dispose d'un monopole, les associations de communes ressortiront au droit commercial: elles ne pourront plus violer impunément les lois sur les pratiques du commerce, ni éviter la faillite, ni éluder la compétence naturelle des magistrats consulaires (cette nouveauté n'est d'ailleurs que partielle: voir *Répertoire pratique de droit belge*, Bruylant, 1977 (R. P. D. B.), n° 152, verbo Association de communes), ni même bénéficier de modes de preuves plus stricts ou d'un temps de prescription plus long.

Le principe selon lequel le but de lucre ne peut fonder l'action des pouvoirs publics n'est bien sûr pas remis en cause; mais la périlleuse recherche de cette intention devient inutile: le « but de lucre » en tant qu'élément de la définition de la commercialité n'étant plus requis en l'espèce. Nous nous sommes raliés à la thèse de l'illustre commercialiste Van Ryn: *Revue critique de jurisprudence belge*, 1974, et *Principes de droit commercial*, t. I, n° 153, p. 111: « ... Nous avons déjà souligné le caractère suranné de la théorie selon laquelle le droit commercial ne peut s'appliquer qu'aux activités et aux opérations inspirées par l'appât du gain. Ce sont les méthodes qui, seules, doivent être prises en considération ». A l'appui de cette thèse, on invoque plusieurs décisions de la Cour suprême: notamment *Cass.* 30 décembre 1946; *Pas.*, I, 489.

(1) Notamment Boon, « Status en rechtsvorm van de intercommunale en super-communale nutsbedrijven... », *T.B.*, 1961, p. 209, et De Clerck, *Intercommunale Maatschappij*, 1868, n° 70.

De Koning moet ervoor waken dat het koninklijk besluit van 1976 op de boekhouding van de ondernemingen wordt aangepast, zodat de werkelijke prijs van de overheidsdienstverlening daarin tot uiting kan komen. Die raming zal een gezondere politieke aanpak mogelijk maken, zodat de particuliere en de overheidssector bij aanbestedingen, juridisch gezien, gelijke kansen zullen hebben.

Art. 4

Wij hebben de bepalingen overgenomen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, die ten opzichte van derden en van de vennoten de best mogelijke openbaarheid vrijwaren. Ze geven de beste waarborgen inzake werking en preciseren en versterken de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen. Dat het merendeel van die artikelen ontleend zijn aan de wetgeving op de naamloze vennootschap, is het gevolg van de leemte in de huidige wet op de coöperaties. De combinatie ervan met bepaalde artikelen van het onderhavige wetsvoorstel (waarbij het stemrecht en de omvang van de dividenden worden beperkt) geeft een duidelijk « coöperatieve » betekenis aan het hele juridische kader. Vandaar de keuze van de naam, die een verwijzing is naar het coöperatie-ideaal.

Om toegestaan te worden zal een afwijking van de aan de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ontleende artikelen voortaan moeten blijken onontbeerlijk te zijn en de toezichhoudende overheid zal zich op dat stuk strikter moeten opstellen.

Art. 6

De verplichting die de verenigingen van gemeenten thans opgelegd wordt om hun kantoren in die van een publiekrechtelijke administratie onder te brengen, reikt verder dan het in de wet van 1922 beoogde doel (dat was: ze op die plaats volledig toegankelijk te maken voor de toezichhoudende overheid). Die wettelijke vereiste wordt gewoon bevestigd en voor het overige staat het de vereniging vrij zelf te beslissen wat de meest geschikte lokalen voor haar zijn.

Art. 8

Het 2^e lid zal als regel blijven gelden zolang artikel 108 van de Grondwet, dat een duidelijk centralistisch karakter heeft, niet is opgeheven.

Artikel 3 voorziet in een « alarmbel »-procedure. Het belang van de gemeenten is zeer uiteenlopend en de kleine gemeenten moeten gewapend worden tegen systematische minorisering. Men kan toch niet worden verweten dat gemeenten als Antwerpen of Luik onverantwoord grote afmetingen hebben aangenomen.

Art. 9

Om te voorkomen dat bepaalde gemeenten wellicht geen vertegenwoordiger zouden hebben in de raad van bestuur en met het oog op een ruimere democratische controle zullen alle politieke componenten van de aangesloten gemeenten de werkzaamheden van de Raad van bestuur mogen bijwonen.

Art. 12

Niemand mag rechter en tevens partij zijn.

Le Roi veillera à adapter l'arrêté royal de 1976 sur la comptabilité des entreprises afin que le prix réel du service public puisse apparaître. Cette évaluation permettra une approche politique plus saine et mettra juridiquement à égalité de chances le « privé » et le « public » en cas d'adjudication.

Art. 4

Nous avons repris les dispositions des lois coordonnées sur les sociétés assurant la publicité la meilleure à l'égard des tiers et des associés, permettant les meilleures garanties de fonctionnement, précisant et renforçant la responsabilité civile des administrateurs et commissaires aux comptes. Que la plupart de ces articles soient empruntés à la législation sur la société anonyme provient du vide de la loi actuelle sur les coopératives. Toutefois, leur combinaison avec certains articles de la présente proposition (limitant la puissance de vote et l'importance des dividendes, ...) donne une connotation nettement coopérative à l'ensemble du cadre juridique; d'où le nom choisi, se référant à l'idéal coopératif.

La dérogation aux articles issus des lois coordonnées sur les sociétés devra s'avérer désormais indispensable et le pouvoir de tutelle devra donc se montrer plus strict à l'égard des dérogations demandées.

Art. 6

L'obligation qui est actuellement faite aux associations de communes d'avoir leurs locaux dans une administration de droit public dépasse le but recherché par la loi de 1922 (qui est de laisser une accessibilité totale, dans ceux-ci, au pouvoir de tutelle). Cette exigence légale affirmée, l'association a toute latitude pour apprécier quels locaux lui seront les plus opportuns.

Art. 8

L'alinéa 2 devra rester la règle tant que l'article 108 de la Constitution — signe tangible de centralisme — n'aura pas été abrogé.

L'alinéa 3 prévoit une « sonnette d'alarme ». Les communes ont des importances très relatives et il faut outiller les petites communes qui seraient systématiquement minorisées. On ne peut tout de même pas leur reprocher le gigantisme absurde de communes comme Anvers ou Liège.

Art. 9

Afin de pallier l'absence de représentation probable de certaines communes au sein du conseil d'administration et d'élargir le contrôle démocratique, toutes les composantes politiques des communes associées pourront suivre les travaux du conseil d'administration.

Art. 12

Nul ne peut être juge et partie !

Artt. 13 en 14

Deze innovaties moeten de leemten van de wet van 1922 verhelpen.

Art. 15

Ook dit is een innovatie, ingegeven door het voorstel van de heer Petitjean c.s. (Stuk Kamer n° 362/1, 1981-1982) en het voorstel van de heer Gabriels (Stuk Kamer n° 458/1, 1982-1983), op de huidige toestand is trouwens reeds vaak kritiek uitgebracht, zo b.v. door Hauptenne in « *Les associations de communes en Belgique* », 1966 : « De vertegenwoordiging van de Provincie in de raad van bestuur door de gouverneur is onverantwoord, aangezien hij juist de centrale overheid in de provincie vertegenwoordigt ».

Art. 16

Er moet een einde komen aan een systeem dat vaak aan de kaak word gesteld : « Een derde soort verenigingen zijn slechts opgericht om (...) sommigen te belonen voor de vele jaren die zij ten dienste hebben gestaan van een politieke partij ». (zie het voornoemde wetsvoorstel van de heer Petitjean c.s.). Her hoeft dan ook niet te verwonderen dat het presentiegeld soms buiten iedere verhouding staat.

Art. 17

Ook op dit stuk wordt geïnnoveerd. Tot nog toe bestond enkel de goedkeuring van de rekeningen. De democratische controle moet worden verruimd. Deze is des te doeltreffender wanneer zij, zoals hier wordt voorgesteld, a priori wordt uitgeoefend.

Art. 18

Het huidige systeem waarbij de intercommunale vereniging aan de gemeenten dividenden uitkeert :

1° zet de gemeenten ertoe aan het verbruik van wat door de vereniging wordt geproduceerd, te wensen en zelfs te bevorderen;

2° voert een nieuwe mogelijkheid in om op verdoken wijze belasting te heffen, zonder dat er sprake is van enig toezicht;

3° brengt een objectieve belangengemeenschap tot stand tussen de overheid en de privé-sector; dit kan tot gevolg hebben dat het algemeen belang uit het oog wordt verloren.

In het belang van de consument moet een einde worden gemaakt aan die misbruiken. In sectoren waarin de verenigingen van gemeenten in rechte of in feite over een monopolie beschikken, kan die maatregel een daling van bepaalde al te hoge prijzen tot gevolg hebben.

Sedert lang wordt gewezen op de gevaren van het huidige systeem. Zie met name « La Doctrine coopérative » (door professor Paul Lambert, 3^e uitg. 1964, uitgever : Les propagateurs de la coopération) blz. 343 e.v.

Wanneer de cliënten of « kopers » van de vereniging uitsluitend de vennoten zelf zijn (een intercommunale vereniging voor de aanleg van wegen b.v.), wordt eveneens de regel van de ristorning van het overschot toegepast.

Art. 13 et 14

Il s'agit de nouveautés comblant des lacunes de la loi de 1922.

Art. 15

Cette disposition constitue également une nouveauté, inspirée par la proposition Petitjean et consorts (Doc. Chambre n° 362/1, 1981-1982) et par la proposition Gabriels (Doc. Chambre n° 458/1, 1982-1983). La situation actuelle a, par ailleurs, été déjà souvent critiquée; exemple : Hauptenne, *Les associations de communes en Belgique*, 1966 : « La représentation de la province dans le conseil d'administration par le gouverneur est indéfendable puisque celui-ci représente précisément l'autorité centrale dans la province ».

Art. 16

Il s'agit de mettre fin à un système souvent dénoncé : « D'autres (intercommunales — n.d.l.a.) encore n'ont été créées que pour (...) offrir à certains une récompense en raison de leurs longues années prestées au service d'un parti politique » (cf. proposition Petitjean et consorts, citée *supra*). Aussi ne faut-il pas s'étonner si certains jetons de présence sont grassement disproportionnés.

Art. 17

Il s'agit d'une nouveauté. Seule l'approbation des comptes était précédemment prévue. Ici encore, il faut renforcer la possibilité de contrôle démocratique. Cette faculté est d'autant plus efficiente quand elle s'exerce, comme ici, a priori.

Art. 18

Le système actuel d'attribution par l'intercommunale de dividendes aux communes :

1° pousse celles-ci à souhaiter, voire à favoriser la consommation de ce qui est produit par l'association;

2° crée une nouvelle voie de taxation dissimulée, sans contrôle;

3° crée des alliances objectives d'intérêt entre pouvoirs publics et privés; celles-ci peuvent faire perdre de vue l'intérêt général.

Dans l'intérêt même du consommateur, ces abus doivent cesser. Il est évident que dans des secteurs où les associations de communes ont un monopole de droit ou de fait, cette mesure est de nature à faire baisser certains prix surfaits.

Les dangers du système actuel ont depuis longtemps été mis en exergue. Voir notamment « La Doctrine coopérative » (ouvrage du Professeur Paul Lambert, 3^e éd., 1964. Éditeur : Les propagateurs de la coopération), p. 343 et suiv.

Lorsque les seuls clients ou « acheteurs » de l'association sont les associés eux-mêmes (intercommunale de voirie, par exemple), la règle de la ristourne du surplus est également d'application.

De voorafgaande jaarlijkse herwaardering van het kapitaal zal verplicht worden opgelegd om te verhinderen dat het kapitaal van de vereniging in de loop van de jaren al te veel gaat slinken. Bij de afschrijvingen wordt immers niet altijd rekening gehouden met de noodzakelijke herwaardering van de investeringen ten gevolge van de inflaties. Dat soort dividenden wordt dus onbeschikbaar voor de vennoten om opnieuw voor de activiteit van de vennootschap te kunnen worden aangewend.

Art. 20

Deze maatregel houdt het juiste midden tussen het invoeren van een voor ieder openstaand rechtsmiddel (elke burger kan tegen een beslissing opkomen, zodat het gevaar bestaat dat de rol overbelast wordt) en de thans bestaande mogelijkheid inzake verweersmiddelen (enkel de toezichthoudende overheid, de rechtstreeks benadeelde personen en een meerderheid op gemeentelijk vlak kunnen een beslissing aanvechten). Ook dit is een verruiming van de democratische controle.

Art. 21

Dit artikel is een toepassing van de bekende rechtsregel uit het Romeins recht, de « *exceptio non adimpleti contractus* ».

Art. 22

Een onteigening heeft heel vaak zware gevolgen voor het natuurlijk en menselijk leefmilieu; daarom leek het ons nodig bepaalde vormvereisten op te leggen.

Art. 23

Op grond van artikel 88 van de gemeentewet kan in bepaalde gevallen een bijzondere commissaris naar de gemeente worden gestuurd. Dat artikel is evenwel niet van toepassing op verenigingen van gemeenten.

Ingevolge die leemte in de huidige wetgeving is het voor de toezichthoudende overheid b.v. onmogelijk ambtshalve een schuld van de vereniging tegenover derden in de begroting te doen opnemen. Aangezien een derde geen beslag kan leggen op goederen van overheidsinstellingen, beschikt hij niet over enig rechtsmiddel.

Art. 24

Het toezicht met bevoegdheid tot machtiging wordt afgeschaft en de in bepaalde gevallen vereiste goedkeuring moet, op straffe van verval, binnen een bepaalde termijn worden gegeven. Zodoende zal de vereniging van gemeenten niet langer geblokkeerd kunnen worden door het stilzitten van de overheid. De versoepeling van het toezicht is trouwens een van de doelstellingen van de huidige Regering.

Het woord « overeenkomst » heeft betrekking b.v. op de huishoudelijke reglementen die krachtens de statuten van de coöperaties van gemeenten zijn vastgesteld.

De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is niet in detail in het voorstel geregeld.

« Artikel 6, § 1, VIII, 1^o, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen verleent immers aan de gewesten een onbeperkt recht van toezicht op de verenigingen van gemeenten (...). De bepaling van de bijzondere wet moet dus worden geïnterpreteerd als een toekenning aan de gewesten van de bevoegdheid om het toe-

La réévaluation préalable et annuelle du capital sera obligatoire afin d'endiguer la décapitalisation, au fil des ans, de l'association. Les amortissements ne tiennent pas toujours compte en effet d'une nécessaire réévaluation des investissements en fonction de l'inflation. Cette sorte de « dividende » sera donc indisponible pour les associés et réinjectée dans le circuit de l'activité sociale.

Art. 20

Cette mesure se situe dans un juste milieu entre la création d'un recours populaire (tout citoyen peut agir et les rôles risquent d'être surchargés) et les possibilités de recours actuelles (seules la tutelle, une personne directement lésée et une majorité communale peuvent agir). Ici aussi, le contrôle démocratique a été élargi.

Art. 21

Illustration d'une règle de droit bien connue issue du droit romain : *l'exceptio non adimpleti contractus*.

Art. 22

L'expropriation a très souvent des conséquences considérables sur l'environnement humain et naturel; un certain formalisme nous a donc semblé nécessaire.

Art. 23

L'article 88 de la loi communale autorise dans certaines conditions l'envoi d'un commissaire spécial, mais il n'est pas applicable aux associations de communes.

Cette lacune de la loi actuelle ne permet par exemple pas à l'autorité de tutelle d'inscrire d'office une dette de l'association envers un tiers. Le tiers ne pouvant saisir les biens d'une personne publique reste donc sans recours.

Art. 24

La tutelle d'autorisation a été supprimée et l'approbation, quand elle est requise, doit intervenir dans un délai, sous peine de forclusion. L'association de communes ne pourra plus, de la sorte, rester bloquée suite au silence de l'autorité supérieure. L'assouplissement de la tutelle est une thèse de l'actuel Gouvernement.

Les termes « dispositions conventionnelles » visent par exemple les règlements d'ordre intérieur adoptés en vertu des statuts de la coopérative de communes.

Nous n'avons pas détaillé les modalités de la tutelle.

En effet, « l'article 6, § 1^{er}, VIII, 1^o, de la loi spéciale attribue sans restriction le contrôle des associations de communes aux régions. (...) La disposition de la loi spéciale doit donc s'interpréter comme conférant aux régions la compétence d'organiser et d'exercer la tutelle » (extrait de l'Avis L. 14.546/2 du Conseil d'Etat). Il nous semble, en

zicht te organiseren en uit te oefenen » (uittreksel uit het advies L. 14.546/2 van de Raad van State). Bovendien komt het ons voor dat die bevoegdheid deels kan worden gesubdelegeerd (b.v. aan de provincies) door een decreet van het gewest, dat in de organisatie van het toezicht voorziet. Daarom zijn wij van mening dat de wet de organen die het toezicht moeten uitoefenen, niet *nominatim* dient aan te wijzen.

Alleen het toezicht op de wettelijkheid blijft bestaan. Er moet natuurlijk rekening worden gehouden met het advies L. 14.546/2 van de Raad van State : « De schorsing zonder meer van het toezicht op het stuk van verenigbaarheid met het algemeen belang is in strijd met de wil van de wetgever die de bijzondere wet heeft aangenomen. Die schorsing kan de gewesten immers een essentieel middel ontnemen om, in elk geval afzonderlijk, de belangen van de intercommunales in het algemeen inzake rationalisatie en coördinatie te doen zegevieren op de particuliere belangen, met name wat betreft de vaststelling van het gebied waarvoor ze bevoegd zijn. »

Dit artikel kan alleen met een « bijzondere meerderheid » worden aangenomen.

Art. 26

Een coöperatie van gemeenten (C. V. G.) zal bepaalde verrichtingen kunnen doen met een niet-aangesloten gemeente (thans schijnt daarover onzekerheid te bestaan; zie *Répertoire pratique de droit belge*, 1977, *op. cit.*, n° 32). Evenzo zullen de gemeenten bepaalde problemen kunnen regelen binnen het wettelijke kader van de C. V. G.

De toezichthoudende overheid zal evenwel bepaalde grenzen moeten stellen (« beperkt belang ») opdat voor belangrijke aangelegenheden het kader van de C. V. G., dat een democratische controle waarborgt, niet wordt omzeild. Bij de beoordeling van de overeenkomst moet rekening worden gehouden met de duur ervan zowel als met de financiële bedragen die met de verrichting gemoeid zijn.

Art. 27

Zie daaromtrent de aanbeveling n° 470 van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa, alsmede het tijdschrift *De Gemeente*, 1967, blz. 335.

Art. 28

Al te veel verenigingen van gemeenten maken gebruik van de mogelijkheid die hun door artikel 5, 1° van de wet van 1922 wordt verleend, om af te wijken van de in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen vastgestelde duur van 30 jaar. Gelet op de versnelde afschrijvingen die wij thans kennen, leek het ons gepast die afwijking, waardoor de overheid voor een overdreven lange termijn gebonden wordt, niet langer toe te staan. Het komt ons voor dat zelfs een duur van dertig jaar al te lang is.

Art. 29

« De gemeenten zijn volkomen vrij om bij een vereniging aan te sluiten, maar zij kunnen paradoxaal genoeg slechts uit de vereniging treden onder bepaalde voorwaarden die draconisch kunnen lijken. » (Louveaux in R. P. D. B., *op. cit.* n° 11).

outré, que cette compétence pourrait être sub-déléguée, en partie, par le décret régional (aux provinces par exemple) qui organiserait les modalités de la tutelle. C'est pourquoi il n'appartenait pas, selon nous, à la loi de désigner nominativement les organes ayant à exercer la tutelle.

Seule une tutelle de légalité a été prévue. Bien sûr, il faut tenir compte de l'Avis L. 14.546/2 du Conseil d'Etat : « La suspension pure et simple de tout contrôle de conformité à l'intérêt général va à l'encontre de la volonté du législateur spécial. Elle est en effet de nature à priver les régions d'un moyen essentiel de faire prévaloir, cas par cas, les exigences de la rationalisation et de la coordination des intercommunales en général sur des intérêts particuliers notamment en matière de fixation du ressort ».

Cet article ne pourra être adopté qu'à la « majorité spéciale ».

Art. 26

Il sera loisible à une coopérative de communes (C.D.C.) de convenir d'effectuer certaines opérations avec une commune non associée (actuellement la question semble délicate; voir le *Répertoire pratique de droit belge*, 1977, *op. cit.*, n° 32) ou à des communes de régler certaines questions, sans se placer dans le cadre légal de la C. D. C.

Cependant, il appartiendra au pouvoir de tutelle de fixer une limite (« objets restreints ») afin que le cadre de la C. D. C. qui assure le contrôle démocratique adéquat ne soit éludé pour des questions importantes. L'importance de la convention devra s'apprécier en fonction tant de sa durée, que du volume financier de l'opération en cause.

Art. 27

Voir à ce sujet la recommandation 470 de l'Assemblée consultative du Conseil de l'Europe et la revue *Mouvement communal*, 1967, p. 336.

Art. 28

A l'heure actuelle, les associations de communes usant de la faculté que leur donne l'article 5, 1°, de la loi de 1922 dérogent trop souvent à la durée de 30 ans prévue par les lois coordonnées sur les sociétés. Il nous a semblé, vu les rythmes actuels d'amortissement, qu'il n'y avait plus lieu d'autoriser cette dérogation qui lie pour des durées indécentes les pouvoirs publics. La durée de 30 ans elle-même nous a semblé excessive.

Art. 29

« Par un certain paradoxe, si la liberté entière de s'associer est laissée aux communes, il ne leur est loisible de sortir de l'association que moyennant des conditions qui peuvent paraître draconiennes. » (Louveaux in R. P. D. B., *op. cit.*, n° 11.)

De toezichhoudende overheid eist thans dat in de statuten aan de gemeenten de mogelijkheid wordt gegeven uit de vereniging te treden ingeval van verlenging; op grond van de parlementaire voorbereiding van de wet van 1922 kan aan de wettelijkheid van een dergelijk beding ernstig getwijfeld worden. Er moest ter zake dus meer duidelijkheid komen.

Voorts kan de toezichhoudende overheid, naar het voorbeeld van hetgeen in de handelsvennootschappen gebeurt, een verlenging toestaan tijdens de duur van de vereniging. Dat aanvaarden wij niet.

Aangezien de onvoorwaardelijke terugtrekking toegelaten is na afloop van de vooraf vastgestelde termijn, is er geen bezwaar tegen dat twee of meer gemeenten (zelfs indien zij slechts een minderheid vormen) besluiten om alleen de duur van de vereniging te verlengen. De coöperatie van gemeenten zal evenwel een besluit moeten nemen waarbij de verlenging wordt vastgesteld; dat besluit zal eventueel bezwaar kunnen doen rijzen bij of vernietigd worden door de toezichhoudende overheid.

Met de uitdrukking « einde van de termijn » in het laatste lid wordt de datum bedoeld waarop de duur van de vereniging normaliter afloopt.

Art. 30

De regel van de eenparigheid is niet langer meer een dwingend voorschrift. In de statuten kan worden bepaald dat de vervroegde vrijwillige vereffening afhankelijk wordt gemaakt van de voorwaarden die zij naar goeddunken vaststellen.

Art. 31

§ 1. Er moet worden nagegaan of de betrokken gemeenten bij haar besluit blijft om uit de vereniging te treden.

§§ 2 en 3. Wij hebben ons op dit punt laten leiden door het advies van de Raad van State van 17 december 1980 dat wordt geciteerd in de toelichting bij het voorstel van decreet betreffende de rationalisatie in de sector van de gas- en elektriciteitsvoorziening, dat op 4 mei 1982 onder n° 21 bij de Waalse Gewestraad werd ingediend, evenals door het meer recente advies (L. 14.546/2) dat terzake door de Raad van State is verleend.

Art. 32

De kosteloze en automatische overneming van de installaties op het grondgebied van een gemeente lijkt ons onbillijk. Zou het niet beter zijn de gemeente te machtigen die installaties onder bezwarende titel, d.i. door aankoop — met tegeldemaking van haar aandeel in de activa — of door ruiling te verwerven? Volgens de huidige regeling kan een gemeente immers meer (of minder) dan haar aandeel in het kapitaal van de vereniging ontvangen.

De bij artikel 18 bedoelde regel kan niet worden omzeild door terugbetaling van de inbreng (bij voorbeeld in het raam van een kapitaalvermindering, een vereffening, een inkoop van aandelen enz...).

Artt. 33, 34 en 35

Die artikelen zijn geheel overgenomen uit het bovenvermelde voorstel van de heer Petitjean. Zij beogen de noodzakelijke doorzichtigheid, die reeds zo vaak als een eis naar voren werd gebracht.

Actuellement, le pouvoir de tutelle exige que les statuts autorisent le retrait d'une commune en cas de prorogation; mais on peut sérieusement douter de la légalité d'une telle clause, au vu des travaux parlementaires de la loi de 1922. Il fallait donc clarifier la situation.

D'autre part, la tutelle autorise, à l'instar de ce qui se passe dans les sociétés commerciales, une prorogation en cours de durée. Nous refusons ce système.

Puisque le retrait sans condition est autorisé au terme normalement prévu, rien ne fait plus obstacle à ce que deux ou plusieurs communes (même minoritaires) se mettent d'accord pour proroger à elles seules l'association. La C. D. C. devra toutefois constater, par une décision, que la prorogation est acquise et ce sera cette décision qui pourra éventuellement faire grief ou être entreprise par le pouvoir de tutelle.

Au dernier alinéa, il faut comprendre par « terme », la date à laquelle le terme était normalement convenu.

Art. 30

La règle de l'unanimité n'est plus impérativement exigée. Les statuts peuvent prévoir que la liquidation anticipée volontaire sera subordonnée aux conditions qu'ils fixent librement.

Art. 31

§ 1. Nous avons voulu instaurer une continuité dans l'envie de sortir.

§§ 2 et 3. Nous nous sommes référés ici à l'avis du Conseil d'Etat du 17 décembre 1980 cité dans les développements de la proposition de décret relatif à la rationalisation du secteur de la distribution de l'électricité et du gaz déposée au Conseil régional wallon le 4 mai 1982 sous le n° 21 et à l'avis plus récent (L. 14.546/2) rendu par le Conseil d'Etat en la matière.

Art. 32

La reprise gratuite et automatique des installations se trouvant sur le territoire d'une commune nous est apparue injuste. Ne vaut-il pas mieux autoriser la commune à acquérir à titre onéreux, par achat — au moyen de sa part d'actif notamment — ou par échange, ces installations? En effet, par le système actuel, une commune peut recevoir plus (ou moins) que sa part de capital social.

La règle visée à l'article 18 ne pourra être détournée en aucune façon par des remboursements d'apport (dans le cadre par exemple d'une diminution de capital, d'une liquidation, d'un rachat d'action, etc...).

Art. 33, 34 et 35

Ces articles ont été puisés in extenso dans la proposition précitée de M. Petitjean. Ils tendent à cette nécessaire transparence tant de fois réclamée.

Art. 37

Het komt ons voor dat de reglementering op de vennootschappen voor gewestelijke economische uitrusting een volwaardige gewestelijke aangelegenheid is.

Zoals de Raad van State in zijn advies L.14.286/VR opmerkt, is de economische expansie een aangelegenheid die bij artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, geregionaliseerd werd, « een bevoegdheidsblok », « waarbij de uitzonderingen op de bevoegdheid van de Gewesten beperkend moeten worden geïnterpreteerd », onder voorbehoud uiteraard dat de hier bedoelde economische expansie beperkt blijft tot een regionaal aspect, wat ongetwijfeld het geval is met de op grond van de wet van 1959 opgerichte intercommunale maatschappijen.

Art. 39

De wetgever kan niet snel genoeg een einde maken aan een zo onduldbaar misbruik.

Art. 40

Het komt ons ook belangrijk voor de tweede zin van artikel 2 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen te algemene nutte en de concessies voor de bouw van autosnelwegen op te heffen.

Die wet bekrachtigt immers een aanwending van gelden ten nadele van het Gemeentekrediet en ten voordele van werken waarvan het belang van de gemeenten niet meteen duidelijk is; zie daaromtrent Quintin *in Pro civitate*, 1965, blz. 22.

**

VOORSTEL VAN WET

—

TITEL I

Aard van de instelling en toepasselijk recht

Artikel 1

Verscheidene gemeenten kunnen onder de bij deze wet gestelde voorwaarden verenigingen vormen met een welbepaald doel van gemeentelijk belang.

De verenigingen worden hierna coöperaties van gemeenten genoemd, in deze wet afgekort tot C. V. G.

Art. 2

De C. V. G. heeft rechtspersoonlijkheid.

Art. 3

Voor zover de C. V. G., waarvan het statutair doel of de werkelijke activiteit daden van koophandel behelst, privaatrechtelijke personen concurrentie kan aandoen, heeft ze een commercieel karakter, zelfs indien ze onder winstoogmerk handelt.

Art. 37

Il nous a semblé en effet que la réglementation des sociétés d'équipement économique régional était une matière régionale à part entière.

Comme le fait remarquer le Conseil d'Etat dans son avis L. 14.286/VR, « l'expansion économique », matière régionalisée par l'article 6, § 1^{er}, VI, de la loi spéciale du 8 août 1980, constitue « un bloc de compétence »; « les exceptions à la compétence des Régions sont de stricte interprétation » dit le Conseil d'Etat, sous réserve bien sûr que l'expansion économique en cause soit limitée à un aspect régional, ce qui est, sans aucun doute, le cas des intercommunales créées sur base de la loi de 1959.

Art. 39

Nul législateur ne pourrait être assez prompt pour redresser cette intolérable iniquité.

Art. 40

Il nous a semblé important aussi d'abroger la deuxième phrase de l'article 2 de la loi du 26 juillet 1962 relative aux expropriations pour cause d'utilité publique et aux concessions en vue de la construction d'autoroutes.

Cette loi avait en effet consacré un détournement de fonds au préjudice du Crédit communal et en faveur d'ouvrages dont l'intérêt communal n'est pas évident; à ce sujet voir Quintin *in Pro civitate*, 1965, p. 22.

P. VAN ROYE.

**

PROPOSITION DE LOI

—

TITRE I

Nature de l'institution et droit applicable

Article 1

Plusieurs communes peuvent, dans les conditions prévues par la présente loi, former des associations pour un objet d'intérêt communal bien déterminé.

Les associations sont dénommées ci-après coopératives de communes; en abrégé, dans la présente loi : C. D. C.

Art. 2

La C. D. C. jouit de la personnalité juridique.

Art. 3

Pour autant qu'elle soit susceptible d'entrer en concurrence avec des personnes de droit privé, la C. D. C. dont l'objet statutaire ou l'activité effective comporte des actes de commerce aura un caractère commercial, même si elle agit sans but de lucre.

In dat geval worden de toelagen, de overheidshulp en de belastingvrijdom fictief geboekt om het mogelijk te maken een kostprijs te bepalen die vergeleken kan worden met de kostprijs in de privésector.

Bij openbare aanbestedingen wordt rekening gehouden met de kostprijs.

Art. 4

De oprichting wordt op straffe van nietigheid bij geschrift vastgesteld overeenkomstig artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek.

De artikelen 6, 8, 9, 10, § 1, eerste, derde, vierde, vijfde en tiende lid, § 2, 10, § 3, 10, § 4, 11, 11bis, 12, 13, 13bis, 13ter, 13quater, 13quinquies, 29bis, 30, 51, 53 tot 63ter, 64, eerste lid, 64ter, 64quater, 64quinquies, 65 tot 70bis, 72, 73, eerste lid, tweede lid, derde lid, a), vijfde lid, 74, eerste en vijfde lid, 77, eerste, derde en vierde lid, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89ter, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, eerste en tweede lid, 103, 104, 2°, 178, 179, eerste zin, 179, tweede lid, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 193, 194, 195, 200, 201, 1°, 3°bis, 3°quater, 4°, 5°, 6° en 7°, 202, 203, 204, 1° tot 6°, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, alsmede de algemene rechtsbeginselen die van toepassing zijn op de vennootschappen, zijn, behoudens de bij deze wet aangebrachte wijzigingen van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de C.V.G.

De statuten van de C. V. G. kunnen van die bepalingen afwijken indien zulks wegens de bijzondere aard van de vereniging volstrekt onontbeerlijk is. De noodzaak van die afwijking staat ter vrije beoordeling van de toezichhoudende overheid die, met inachtneming van de procedure van artikel 24, haar goedkeuring kan weigeren.

Art. 5

De C. V. G. is te allen tijde onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, alsmede aan de ter uitvoering daarvan genomen besluiten.

Art. 6

De C. V. G. heeft haar zetel in een van de aangesloten gemeenten.

De zetel, de kantoren en de installaties zijn te allen tijde toegankelijk voor de afgevaardigden van de toezichhoudende overheid.

Art. 7

De aangesloten gemeenten kunnen zich slechts afzonderlijk en tot beloop van een bepaald bedrag verbinden.

Iedere andersluidende bepaling is nietig, want strijdig met de openbare orde.

TITEL II

Organen

Art. 8

De algemene vergadering bestaat uit alle gemeenteraadsleden die in de aangesloten gemeenten hun ambt uitoefenen.

De gemeenteraadsleden kunnen in verscheidene kiezerskorpsen worden ingedeeld ten einde de beslissingen te nemen die tot de bevoegdheid van de algemene vergadering behoren.

Dans ce cas, les subsides, aides publiques et exonérations fiscales seront fictivement comptabilisés afin de permettre l'établissement d'un prix de revient comparable aux prix de revient privés.

Il sera tenu compte de ce prix de revient en cas d'adjudication publique.

Art. 4

L'acte de constitution est rédigé, à peine de nullité, par écrit conformément à l'article 1325 du Code civil.

Les articles 6, 8, 9, 10, § 1^{er}, al. 1, 3, 4, 5, 10, § 2, 10, § 3, 10, § 4, 11, 11bis, 12, 13, 13bis, 13ter, 13quater, 13quinquies, 29bis, 30, 51, 53 à 63ter, 64, al. 1, 64ter, 64quater, 64quinquies, 65 à 70bis, 72, 73, al. 1, al. 2, al. 3a, al. 5, 74, al. 1 et al. 5, 77, al. 1, al. 3 et al. 4, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 89ter, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, al. 1 et 2, 103, 104, 2°, 178, 179, 1^{re} phrase, 179, al. 2, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 193, 194, 195, 200, 201, 1°, 3°, 3°bis, 3°quater, 4°, 5°, 6°, 7°, 202, 203, 204, 1° à 6°, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, des lois coordonnées sur les sociétés ainsi que les principes généraux de droit applicables aux sociétés sont *mutatis mutandis* en vigueur à l'égard des C. D. C., sauf les modifications apportées par la présente loi.

Les statuts des C. D. C. pourront déroger à ces prescriptions si cela s'avère tout à fait indispensable en raison de la nature spéciale de l'association. La nécessité de cette dérogation sera librement appréciée par le pouvoir de tutelle qui pourra, en respectant la procédure de l'article 24, refuser son approbation.

Art. 5

La C. D. C. est toujours assujettie aux dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité ainsi qu'aux arrêtés d'application pris sur base de cette loi.

Art. 6

Le siège de la C. D. C. est établi dans une des communes associées.

Le siège, les bureaux et installations sont, en tout temps, accessibles aux délégués du pouvoir de tutelle.

Art. 7

Les communes associées ne peuvent s'engager que divisément et jusqu'à concurrence d'une somme déterminée.

Toute disposition contraire est nulle, comme contraire à l'ordre public.

TITRE II

Organes

Art. 8

L'assemblée générale est composée de l'ensemble des conseillers communaux en exercice dans les communes associées.

Les conseillers communaux peuvent être groupés en plusieurs corps électoraux en vue de prendre les décisions de la compétence de l'assemblée générale.

Ieder gemeenteraadslid heeft een stem in de algemene vergadering. Op verzoek van ten minste een derde van de aangesloten gemeenten evenwel beschikken alle gemeenten over hetzelfde aantal stemmen. In dat geval wordt aan iedere stem een waarde gegeven die omgekeerd evenredig is aan het aantal raadsleden van de gemeente waardoor ze is uitgebracht.

Art. 9

De leden van de raad van bestuur en de voorzitter van de C. V. G. worden door de algemene vergadering benoemd.

De verkiezing geschiedt bij geheime stemming in één stemronde.

De Koning bepaalt de wijze waarop de lijsten moeten worden voorgedragen en de regels die bij de verkiezingen moeten worden nageleefd.

De verdeling van de zetels over de lijsten geschiedt overeenkomstig de artikelen 167 tot 174 van het Kieswetboek.

De verkiezing heeft plaats op de derde maandag na de installatie van de laatste betrokken gemeenteraad. Is die dag een wettelijke feestdag, dan wordt de verkiezing uitgesteld tot de eerstvolgende werkdag.

Elke politieke fractie van elke aangesloten gemeente moet op de vergaderingen van de raad van bestuur worden uitgenodigd.

Die fracties kunnen een waarnemer met raadgevende stem naar die vergaderingen afvaardigen.

Onder « politieke fractie » moet worden verstaan om het even welke lijst die ten minste één vertegenwoordiger in de gemeenteraad heeft.

Art. 10

Ten minste één van de revisoren moet lid zijn van het Instituut der bedrijfsrevisoren wanneer het kapitaal van de vereniging een door de Koning te bepalen bedrag overschrijdt.

De revisoren worden door de algemene vergadering verkozen op de wijze waarin artikel 9 voor de verkiezing van de bestuurders voorziet.

Art. 11

De statuten bepalen het aantal bestuurders en revisoren.

Art. 12

De houders van een mandaat of een functie bij een orgaan dat op de C. V. G. toezicht uitoefent, mogen niet tot een van de organen van deze laatste behoren.

Art. 13

Elk gemeenteraadslid dat uit dien hoofde bij de C. V. G. een mandaat uitoefent, wordt van rechtswege geacht ontslag te hebben genomen indien hij niet langer deel uitmaakt van die gemeenteraad.

Art. 14

Het is elke bestuurder van een C. V. G., op straffe van een geldboete van 50 F tot 200 F, verboden :

1. tegenwoordig te zijn bij een beraadslaging of besluit over zaken waarbij hij een rechtstreeks belang heeft of waarbij zijn bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben;

Chaque conseiller communal a une voix à l'assemblée générale. Cependant, à la demande de un tiers au moins des communes associées, la puissance de vote de chaque commune devient égale. Dans ce cas, chaque vote est pondéré de façon inversement proportionnelle au nombre de conseillers de la commune dont celui-ci est issu.

Art. 9

Les membres du conseil d'administration et le président de la C. D. C. sont nommés par l'assemblée générale.

L'élection se fait au scrutin secret et en un seul tour

Le Roi fixe les modalités et la procédure à suivre pour la présentation des listes et pour les élections.

La répartition des sièges entre les listes s'effectue conformément aux articles 167 à 174 du Code électoral.

L'élection a lieu le troisième lundi qui suit l'installation du dernier des conseils communaux concernés. Si cette date coïncide avec un jour férié légal, l'élection est reportée au premier jour ouvrable suivant.

Chaque groupe politique de chaque commune associée devra être invité aux réunions du conseil d'administration.

Ces groupes pourront y déléguer un observateur avec voix consultative.

On entend par « groupe politique », toute liste quelconque ayant au moins un représentant au conseil communal.

Art. 10

Un des commissaires aux comptes, au moins, a la qualité de membre de l'Institut des réviseurs d'entreprise lorsque le capital social dépasse une somme fixée par le Roi.

Les commissaires sont élus par l'assemblée générale selon les modalités prévues à l'article 9 pour l'élection des administrateurs.

Art. 11

Les statuts prévoient le nombre d'administrateurs et de commissaires.

Art. 12

Les titulaires d'un mandat ou d'une fonction au sein d'un organe exerçant la tutelle sur la C. D. C. ne peuvent appartenir à un des organes de celle-ci.

Art. 13

Tout conseiller communal exerçant, à ce titre, un mandat dans la C. D. C. est réputé de plein droit démissionnaire, s'il cesse de faire partie de ce conseil communal.

Art. 14

Il est interdit à tout administrateur d'une C. D. C., sous peine d'une amende de 50 à 200 F :

1. d'être présent à la délibération sur des objets auxquels il a un intérêt direct ou auquel ses parents ou alliés jusqu'au troisième degré inclusivement ont un intérêt personnel et direct;

2. rechtstreeks of onrechtstreeks deel te nemen aan door de C. V. G. gegunde opdrachten;

3. als advocaat of notaris werkzaam te zijn in tegen de C. V. G. ingestelde rechtsgedingen.

Het is hem verboden in dezelfde hoedanigheid ten behoeve van de C. V. G. te pleiten, raad te geven of op te treden in enige betwiste zaak, tenzij hij het kosteloos doet.

Art. 15

Het ambt van provinciegouverneur, bestendig afgevaardigde, provinciegriffier, arrondissementscommissaris, volksvertegenwoordiger, senator, minister, schepen of burgemeester van een gemeente met meer dan 50 000 inwoners is onverenigbaar met een mandaat van bestuurder, revisor of lid van het Directiecomité van een C. V. G.

Niemand mag bestuurder, revisor of lid van het directiecomité van verscheidenen C. V. G.'s zijn.

Indien de betrokkene niet een einde heeft gemaakt aan de cumulatie of de onverenigbaarheid binnen 14 dagen na het ontstaan ervan, wordt hij van rechtswege geacht ontslag te nemen uit zijn mandaat bij de C. V. G.

Betwistingen worden door de toezichthoudende overheid beslecht nadat de partijen zijn gehoord.

Art. 16

De toezichthoudende overheid stelt de weddeschalen vast van de bestuurders en de revisoren, alsmede de voordelen die hun worden toegekend.

TITEL III

Werking

Art. 17

Ieder jaar keurt de vergadering van de C. V. G. de begroting goed. Ten minste 30 dagen vóór de stemming wordt het ontwerp aan alle gemeenteraadsleden toegezonden. Elk gemeenteraadslid kan binnen vijftien dagen amendementen indienen. De amendementen worden aan de raad van bestuur toegezonden, die ze tenminste vijf dagen voor de stemming over de begroting aan elk gemeenteraadslid bezorgt.

Art. 18

Ieder jaar wordt het overschot van het boekjaar uitgekeerd na herwaardering van het kapitaal aan de hand van het indexcijfer van de consumptieprijzen en na het aanleggen van eventuele reserves naar rato van hun aankopen aan de kopers.

Art. 19

De C. V. G. kan leningen aangaan, giften aanvaarden en subsidies ontvangen.

Art. 20

Elk gemeenteraadslid van de aangesloten gemeenten wordt geacht er belang bij te hebben door alle wettelijke middelen en rechten op te treden tegen de besluiten van de C. V. G. of van de toezichthoudende overheid in dat verband.

2. de prendre part, directement ou indirectement, à des marchés passés avec la C. D. C.;

3. d'intervenir comme avocat ou notaire dans les procès dirigés contre la C. D. C.

Il ne peut, en la même qualité, plaider, donner des avis, ou suivre aucune affaire litigieuse quelconque dans l'intérêt de la C. D. C., si ce n'est gratuitement.

Art. 15

La fonction de gouverneur, de député permanent, de greffier provincial, de commissaire d'arrondissement, de député, de sénateur, de ministre, d'échevin ou bourgmestre d'une commune de plus de 50 000 habitants est incompatible avec un mandat d'administrateur, de commissaire aux comptes, ou de membre du Comité de direction d'une C. D. C.

Nul ne peut être administrateur, commissaire aux comptes ou membre du Comité de direction de plusieurs C. D. C.

Si l'intéressé n'a pas fait disparaître le cumul ou l'incompatibilité dans les quinze jours de la survenance de celui-ci, il est réputé, de plein droit, démissionnaire de son mandat dans la C. D. C.

L'autorité de tutelle tranche les contestations, les parties entendues.

Art. 16

Le pouvoir de tutelle fixe les barèmes dans lesquels doivent se situer les rémunérations ou avantages liés aux fonctions d'administrateur et de commissaire aux comptes.

TITRE III

Fonctionnement

Art. 17

Chaque année, l'assemblée de la C. D. C. vote le budget. Le projet est envoyé 30 jours au moins avant le vote à tous les conseillers communaux. Chaque conseiller communal peut faire parvenir dans la quinzaine ses amendements. Ceux-ci sont envoyés au conseil d'administration qui les fait parvenir, 5 jours au moins avant le vote du budget, à chaque conseiller.

Art. 18

Chaque année, le surplus de l'exercice d'exploitation, après réévaluation du capital par référence à l'indice des prix à la consommation et les éventuelles mises en réserve, est ristourné aux acheteurs au prorata de leurs achats.

Art. 19

La C. D. C. peut contracter des emprunts, accepter des libéralités et recevoir des subventions.

Art. 20

Tout conseiller communal des communes associées sera réputé avoir intérêt à agir, par toute voie de droit, et à mettre en œuvre tout recours contre les décisions de la C. D. C. ou du pouvoir de tutelle à propos de celle-ci.

Art. 21

Niettegenstaande enige hiermee strijdige overeenkomst kunnen de hoven en rechtbanken een aangesloten gemeente machtigen zich onvoorwaardelijk terug te trekken indien de coöperatie ten opzichte van die gemeente het doel van de vereniging niet verwezenlijkt.

Art. 22

De algemene vergadering kan de vereniging machtigen in haar naam onteigeningen ten algemene nutte te vervolgen. De gouverneur van de provincie waar de vereniging haar zetel heeft, is bevoegd om de in artikel 9 van de wet van 27 mei 1870 bedoelde akten te verlijden.

TITEL IV

Toezicht

Art. 23

Het bijzonder toezicht, bepaald in de artikelen 88 en 133 van de gemeentewet, is van toepassing op de C. V. G.

Art. 24

§ 1. De goedkeuring van de toezichhoudende overheid is vereist voor :

- de oprichting van de C. V. G., haar statuten en eventuele aanvullende bepalingen;
- de aansluiting van een nieuwe gemeente;
- de terugtrekking van een gemeente;

Goedkeuring kan alleen worden geweigerd wanneer de wet, een decreet, een verordening, de statuten of een overeenkomst zijn geschonden.

§ 2. Wanneer binnen drie maanden geen beslissing ter kennis is gebracht van de C. V. G. wordt de goedkeuring geacht te zijn verleend.

Die termijn kan door de toezichhoudende overheid krachtens een algemene beslissing worden gewijzigd.

§ 3. Elke handeling van de C. V. G. waardoor de wet, een decreet, een verordening, de statuten of een overeenkomst worden geschonden kan door de toezichhoudende overheid worden vernietigd. Deze stelt nadien regels voor die procedure, alsmede voor een eventuele procedure tot voorafgaande schorsing.

§ 4. De toezichhoudende overheid oefent haar bevoegdheid alleen uit op grond van criteria in verband met de wettelijkheid. Zij oefent geen toezicht uit op de gepastheid van een besluit.

Art. 25

De toezichhoudende overheid controleert alle handelingen van de C. V. G. en kan, zowel ter plaatse als per brief, alle inlichtingen en gegevens inwinnen.

Art. 21

Nonobstant toute disposition conventionnelle contraire, les cours et tribunaux pourront autoriser le retrait, sans condition, d'un associé si l'association ne réalise pas l'objet social à son égard.

Art. 22

L'assemblée générale peut autoriser l'association à poursuivre, en son nom, des expropriations pour cause d'utilité publique. Le gouverneur de la province dans laquelle l'association a son siège est compétent pour passer les actes prévus à l'article 9 de la loi du 27 mai 1870.

TITRE IV

Tutelle

Art. 23

La tutelle spéciale prévue aux articles 88 et 133 de la loi communale est applicable aux C. D. C.

Art. 24

§ 1^{er}. Sont soumis à l'approbation du pouvoir de tutelle :

- la constitution de la C. D. C., ses statuts et leurs annexes éventuelles;
- l'entrée d'un nouvel associé;
- le retrait d'un associé.

Cette approbation ne peut être refusée que pour non respect des dispositions légales, décrétales, réglementaires, statutaires et conventionnelles.

§ 2. Cette approbation est réputée acquise faute de décision communiquée à la C. D. C. dans un délai de trois mois.

Ce délai peut être modifié par le pouvoir de tutelle en vertu d'une décision générale.

§ 3. Tout acte de la C. D. C. qui viole les dispositions légales, décrétales, réglementaires, statutaires et conventionnelles peut être annulé par le pouvoir de tutelle. Celui-ci fixe les modalités de la procédure et d'une éventuelle procédure de suspension préalable.

§ 4. Le pouvoir de tutelle ne s'exerce que sur base de critères de légalité. Aucun contrôle d'opportunité ne lui est permis.

Art. 25

Le pouvoir de tutelle contrôle toutes les opérations de la C. D. C. et peut exiger d'elle tous états de renseignements, à recueillir tant sur place que par correspondance.

TITEL V

Overeenkomsten tussen gemeenten

Art. 26

De gemeenten kunnen alleen samenwerken op de wijze bepaald bij deze wet.

Zij kunnen evenwel onderling of met een C. V. G. overeenkomsten sluiten om zaken van beperkt gemeentelijk belang te regelen of te beheren. Daartoe dient de toezichhoudende overheid op de door haar te bepalen wijze machtiging te verlenen.

Art. 27

De Koning kan grensgemeenten machtigen om overeenkomsten met aangrenzende buitenlandse gemeenten te sluiten.

TITEL VI

Duur van de verbintenis

Art. 28

Onverminderd eventuele verlengingen als bepaald in artikel 29 mag de duur van een C. V. G. 18 jaar niet overschrijden.

Art. 29

Op verzoek van twee aangesloten gemeenten kan de duur van een C. V. G. worden verlengd voor een periode van ten hoogste 18 jaar.

De stemming geschiedt in het laatste jaar van de aflopende termijn.

De C. V. G. dient vast te stellen dat tot verlenging werd besloten.

In geval van verlenging kan elke aangesloten gemeente die niet om verlenging heeft verzocht, uiterlijk 30 dagen na het einde van de termijn kennis geven van haar terugtrekking.

Art. 30

Tenzij anders is bepaald in de statuten, kan een vervroegde ontbinding slechts verkregen worden door een stemming met een drievierde meerderheid in de algemene vergadering.

Art. 31

§ 1. Op verzoek van een derde van de gemeenteraadsleden kan de terugtrekking van de gemeente op de agenda van de gemeenteraad worden geplaatst.

Indien de gemeenteraad tot terugtrekking besluit, kan die terugtrekking slechts geschieden na een definitief besluit van de gemeenteraad die na de eerstvolgende gewone verkiezing tot stand komt.

De gemeente die zich terugtrekt, moet alle schade vergoeden die de C. V. G. en de betrokken gemeenten daardoor lijden.

§ 2. Indien ten gevolge van samenvoeging, aanhechting of wijziging van de grenzen van gemeenten een bepaalde gemeentelijke dienst op een zelfde grondgebied door verscheidene instellingen geleverd wordt, kan de toezichhoudende overheid de maatregelen treffen die zij voor een gebiedsafbakening nodig acht.

TITRE V

Conventions entre communes

Art. 26

La collaboration intercommunale ne pourra prendre d'autre forme que celle prévue par la présente loi.

Toutefois, les communes peuvent faire, entre elles et avec des C. D. C., des conventions en vue de régler ou de gérer des objets d'intérêt communal restreints. Ces conventions requièrent l'autorisation du pouvoir de tutelle, selon des modalités qu'il fixe.

Art. 27

Le Roi pourra autoriser les communes frontalières à passer des conventions avec des communes limitrophes étrangères.

TITRE VI

Durée de l'engagement

Art. 28

Sans préjudice de prorogations éventuelles, telles que prévue à l'article 29, la durée de la C. D. C. ne peut excéder 18 ans.

Art. 29

A la demande de deux communes associées, la C. D. C. peut être prorogée pour une durée qui ne peut excéder 18 ans.

Le vote a lieu la dernière année du terme.

La C. D. C. doit, par une décision, constater que la prorogation est acquise.

En cas de prorogation, toute commune associée qui n'a pas demandé celle-ci peut notifier son retrait, au plus tard 30 jours après le terme de l'association.

Art. 30

Si les statuts n'en ont pas convenu autrement, la dissolution anticipée ne pourra être acquise que par un vote de l'assemblée générale à la majorité de 3/4.

Art. 31

§ 1^{er}. A la demande d'un tiers des conseillers communaux, le retrait de la commune est mis à l'ordre du jour du conseil communal.

Si le conseil communal décide de proposer le retrait, celui-ci ne pourra avoir lieu qu'après une décision définitivement donnée par le conseil communal qui est issu du scrutin ordinaire suivant.

L'associé qui se retire est tenu de réparer tout préjudice que son départ anticipé causerait à la C. D. C. et aux autres associés.

§ 2. Si, par suite de fusions, annexions, et modifications des limites des communes, un service communal est assuré, sur le territoire d'une même commune, par plusieurs organismes, le pouvoir de tutelle est compétent pour prendre les mesures de fixation du ressort qu'il juge opportunes.

§ 3. De Koning blijft evenwel bevoegd om, in het kader van een herstructurering op grond van § 2, fiscale maatregelen en maatregelen in verband met het statuut van het personeel te nemen.

Daartoe kan hij van de bestaande wetten afwijken bij een in Ministerraad overlegd besluit van algemene strekking.

Art. 32

In geval van terugtrekking, ontbinding of niet-verlenging heeft de aangesloten gemeente het recht om de installaties en inrichtingen die op haar grondgebied gelegen zijn en die hoofdzakelijk bestemd zijn voor de verwezenlijking van het doel van de vereniging wat haar zélf betreft, terug te kopen.

In de voorgaande gevallen en wanneer de inbreng aan de aangeslotenen wordt terugbetaald, hebben deze laatste slechts recht op dat deel van het nettoactief dat overeenstemt met de geïndexeerde waarde van hun inbreng, in zoverre de betaalde dividenden die indexering al niet vertegenwoordigen.

Het overschot wordt verdeeld zoals bepaald is in artikel 18.

De kopers van de vijf voorgaande jaren genieten die uitkering naar rato van de aankopen die zij gedurende die periode hebben gedaan.

TITEL VII

Diverse bepalingen

Art. 33

Artikel 69 van de gemeentewet wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

« Zo ook mag geen akte, geen stuk betreffende het bestuur van de verenigingen van gemeenten waartoe de gemeente is toegetreten, aan het onderzoek van de raadsleden worden onttrokken. »

Art. 34

Artikel 71, 1°, van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

« evenals de jaarrekeningen van de verenigingen van gemeenten. »

Art. 35

Artikel 140 van dezelfde wet wordt aangevuld met een vierde lid, luidend als volgt :

« De begrotingen en de rekeningen van de verenigingen van gemeenten waartoe de gemeente is toegetreten, worden neergelegd op het gemeentehuis waar iedere belastingplichtige er altijd ter plaatse kennis van kan nemen. »

Art. 36

Onverminderd de bestaande fiscale bepalingen, inzonderheid inzake B. T. W., worden de C. V. G. vrijgesteld van alle belastingen ten voordele van de Staat, alsmede van alle belastingen die door een publiekrechtelijke rechtspersoon zijn opgelegd.

Art. 37

Deze wet is niet van toepassing op de verenigingen van gemeenten opgericht op grond van artikel 17 van de wet van 18 juli 1959.

§ 3. Toutefois, le Roi reste compétent pour prendre les mesures fiscales et les dispositions relatives au statut du personnel, dans le cadre d'une restructuration intervenant sur base du § 2.

Il peut, à cette fin, déroger aux lois existantes par un arrêté de portée générale, délibéré en Conseil des Ministres.

Art. 32

En cas de retrait, de dissolution, de non prorogation, la commune associée est en droit de racheter les installations ou établissements situés sur son territoire et principalement destinés à la réalisation de l'objet social en ce qui la concerne.

Dans les cas précédents et en cas de remboursement d'apport aux associés, ceux-ci n'auront droit dans l'actif net qu'à la valeur indexée de leurs apports, dans la mesure où les dividendes versés n'auront pas déjà réalisé cette indexation.

Le surplus est distribué comme prévu à l'article 18.

Bénéficient de la ristourne, les acheteurs des cinq années antérieures, au prorata des achats réalisés durant cette période.

TITRE VII

Dispositions diverses

Art. 33

L'article 69 de la loi communale est complété par un alinéa 4, libellé comme suit :

« De même aucun acte, aucune pièce concernant la gestion des associations de communes dont est membre la commune ne peuvent être soustraits à l'examen des membres du conseil. »

Art. 34

L'article 71, 1°, de la même loi est complété par ce qui suit :

« ainsi que les comptes annuels des associations de communes. »

Art. 35

L'article 140 de la même loi est complété par un quatrième alinéa, libellé comme suit :

« Les budgets et les comptes des associations de communes dont est membre la commune sont déposés à la maison communale où chaque contribuable peut toujours en prendre connaissance sans déplacement. »

Art. 36

Sans préjudice des dispositions fiscales existantes, notamment en matière de T. V. A., les C. D. C. sont exemptes de toutes contributions au profit de l'Etat, ainsi que de toutes impositions établies par une personne de droit public.

Art. 37

Les associations de communes créées sur base de l'article 17 de la loi du 18 juillet 1959 ne sont pas soumises à la présente loi.

TITEL VIII

Overgangs- en opheffingsbepalingen

Art. 38

§ 1. De verenigingen van gemeenten opgericht krachtens de wetten van 6 augustus 1877, 1 juli 1899, 18 augustus 1907, 1 maart 1922, 29 maart 1962 en 26 juli 1962 moeten binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze wet hun statuten in overeenstemming brengen met de bepalingen van deze wet.

De nieuwe dringende voorschriften evenwel die niet onverenigbaar zijn met de statuten van de C. V. G., treden onmiddellijk in werking.

§ 2. Elke vereniging van gemeenten die binnen de in § 1 bepaalde termijn haar gewijzigde statuten niet ter goedkeuring aan de toezichthoudende overheid heeft voorgelegd, is van rechtswege ontbonden.

§ 3. Indien na het verstrijken van de gestelde termijn de statuten alleen nog strijdig zijn met deze wet omdat alle particuliere of niet-gemeentelijke overheidsdeelnemingen nog niet zijn terugbetaald, kan de toezichthoudende overheid die deelnemingen nog toestaan voor een duur van ten hoogste 15 jaar.

De gemeenten die zich in dat geval bevinden, hebben geen stemrecht.

De toezichthoudende overheid bepaalt het aantal waarnemers in de raad van bestuur, en het aantal revisoren dat zij mogen aanwijzen, alsmede de manier waarop deze aanwijzing geschiedt.

Art. 39

Vanaf de inwerkingtreding van deze wet genieten de privaatrechtelijke personen die tot een bestaande C. V. G. zijn toegetreden geen belastingvrijstelling of voordeel meer.

Art. 40

Opgeheven worden :

- 1) de wet van 6 augustus 1897 houdende inrichting van intercommunale ziekenhuisinstellingen;
- 2) de wet van 1 juli 1899 betreffende de verenigingen van gemeenten en van provinciën tot het beheer van buurtspoorwegen;
- 3) de wet van 18 augustus 1907 betreffende de verenigingen van gemeenten en van particulieren tot het inrichten van waterleidingen;
- 4) artikel 2, tweede zin, van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en de concessies voor de bouw van de autowegen.

Art. 41

De wet van 1 maart 1922 omtrent de vereniging van gemeenten tot nut van 't algemeen, gewijzigd door artikel 4 van de wet van 18 mei 1929, artikel 3 van het koninklijk besluit van 14 augustus 1933 en artikel 1 van het koninklijk besluit n° 279 van 31 maart 1936, is alleen nog van toepassing op de verenigingen van gemeenten opgericht op grond van artikel 17 van de wet van 18 juli 1959.

TITRE VIII

Dispositions transitoires et abrogatoires

Art. 38

§ 1^{er}. Les associations de communes créées en vertu des lois des 6 août 1877, 1^{er} juillet 1899, 18 août 1907, 1^{er} mars 1922, 29 mars 1962, 26 juillet 1962 mettront leurs statuts en concordance avec les dispositions de la présente loi dans les trois ans qui suivront sa mise en vigueur.

Toutefois, les dispositions impératives nouvelles qui ne sont pas incompatibles avec les statuts de la C. D. C. entrent immédiatement en vigueur.

§ 2. Toute association de communes qui n'aura pas soumis à l'approbation du pouvoir de tutelle, dans le délai prévu au § 1^{er}, ses statuts modifiés est dissoute de plein droit.

§ 3. Si, au terme fixé, la contrariété des statuts à la présente loi résulte uniquement de ce que toutes les participations privées ou publiques non communales n'ont pas encore été remboursées, le pouvoir de tutelle pourra décider d'admettre ces participations pour une durée maximale de 15 ans.

Ces associés extérieurs perdront tout droit de vote.

Le pouvoir de tutelle fixera le nombre d'observateurs au conseil d'administration et de commissaires aux comptes qu'ils pourront désigner et les modalités de cette désignation.

Art. 39

Dès la mise en vigueur de la présente loi, les personnes de droit privé, associées dans une C. D. C. existante, ne bénéficieront plus d'aucune immunité ou faveur fiscale quelconque.

Art. 40

Sont abrogés :

- 1) la loi du 6 août 1897 relative à l'organisation d'établissements hospitaliers intercommunaux;
- 2) la loi du 1^{er} juillet 1899 concernant les associations de communes et de provinces pour l'exploitation des chemins de fer vicinaux;
- 3) la loi du 18 août 1907 relative aux associations de communes et de particuliers pour l'établissement de services de distribution d'eau;
- 4) l'article 2, seconde phrase, de la loi du 26 juillet 1962, relative aux expropriations pour cause d'utilité publique et aux concessions en vue de la construction des autoroutes.

Art. 41

La loi du 1^{er} mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique, modifiée par l'article 4 de la loi du 18 mai 1929, par l'article 3 de l'arrêté royal du 14 août 1933 et par l'article 1^{er} de l'arrêté royal n° 279 du 31 mars 1936, n'est plus applicable qu'aux associations des communes créées sur base de l'article 17 de la loi du 18 juillet 1959.

P. VAN ROYE.